

ECONOMIA

27/11/2007

El futur de les empreses centrarà les tretzenes Jornades de la SAC

■ Els debats es faran dissabte i seran moderats per Eusebi Nomen ■

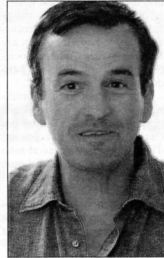
P. M.
Andorra la Vella

La nova edició, la tretzena, de les jornades de la SAC, la Societat Andorrana de Ciències, tornarà a tenir enguany un caràcter econòmic, ja que es debatrà el futur de les empreses d'Andorra. Les xerrades es duran a terme

dissabte a la sala d'actes del centre cultural La Llucana, amb el títol *Les empreses andorranes, quin camí?* i seran coordinades pel doctor en administració i direcció d'empreses Eusebi Nomen.

Les ponències aniran a càrrec d'empresaris, economistes, polítics i altres professionals relacionats amb el món econòmic. Es

vol parlar dels dos possibles enfocaments de futur que pot seguir l'economia nacional i que segons Nomen no semblaven fàcils fins ara. D'una banda, es vol plantejar si una obertura de les empreses andorranes al capital fora afavoriria la productivitat d'Andorra. Pel que fa al

Eusebi Nomen.

segon plantejament se centra en la possibilitat d'obrir els mercats de serveis mundials a les empreses del Principat. Segons va explicar Nomen, la qüestió sobre la qual es vol discutir és si s'ha d'eleger algun dels dos camins respecte l'altre o tots dos alhora. O bé, hi va afegir, seguir amb l'actual aposta, que privilegia el turisme i la construcció intensius.

Un dels ponents serà el president d'una empresa que fa la seva producció a Andorra i que exporta les seves màquines a la Unió Europea. També participaran dos empresaris que alhora formen part del Partit Lliberal i del socialdemòcrata.

2/12/2007

DIJUMENG
2 DE DESEMBRE DEL 2007

NACIONAL

DIARI D'ANDORRA
19

DIVULGACIÓ

El PS proposa un gran pacte d'Estat econòmic però els liberals el rebutgen

■ Les jornades de la Societat Andorrana de Ciències aborden l'obertura de capital estranger ■

Carme Berrio
Andorra la Vella

El conseller general del grup parlamentari socialdemòcrata Francesc Rodríguez proposa un pacte d'Estat entre tots els partits per garantir seguretat a la iniciativa empresarial. Rodríguez va abordar el mar legal en l'empresa en una ponència a les XIII Jornades de la Societat Andorrana de Ciències. A més del conseller general, prop d'una quinzena d'especialistes vinculats al món empresarial van participar en les conferències que plantejaven la qüestió *Les empreses andorranes cap on anem?*

El conseller socialdemòcrata es va centrar en els factors que cal tenir en compte per afavorir legislativament el desenvolupament empresarial, entre els quals va emfatitzar la perolabilitat de les condicions legals. Rodríguez va destacar que "cal definir un punt d'arribada per saber fins on hem d'anar governi qui governi, així l'empresa conserà els valors per si li interessa o no tirar endavant una iniciativa". Tanmateix, els liberals s'oposen a l'acord conjunt. El parlamentari del Partit Liberal Jaume Serra va defensar en la ponència posterior que els grans pactes tenen una justificació en situacions de "crisis profundes d'un calat molt greu", però la situació "no és tan terrible com perquè no es pugui solucionar". Serra va assegurar que "es fa impossible el pacte perquè pot haver-hi un acord en els grans plantejaments", però "el diable es troba en els petits detalls". El conseller va explicar en la ponència els factors del benestar econòmic, entre els quals va insistir en la productivitat. Serra va sorprendre alguns

Una trentena d'assistents van escoltar a les conferències a La Llucana.

DAVID RAMOS

Nous camins en finalitzar una era

El Principat ha tancat una era econòmica i necessita enfocar nous camins. La conclusió s'extreu de l'anàlisi que va plantejar ahir l'economista i consultor d'empreses Jordi Alcobé en les jornades de divulgació de la Societat Andorrana de Ciències. L'especialista va insistir que el model basat en la diversificació de productes i el diferencial de preus "s'ha esgotat".

"Ara les empreses no han d'esperar que vinguin a comprar, sinó que han de sortir a vendre i promocionar els productes", va remarcar Alcobé. En conseqüència, l'expert proposa la "liberalització dels mercats per ser competitius". Andorra figura entre els països més restrictius a la inversió estrangera de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), segons les dades que va mostrar ahir l'economista. En el torn de preguntes posterior, el doctor en administració i direcció d'empreses Eusebi Nomen va matisar que Andorra ha de tenir en compte l'hora de plantejar l'obertura de capital estranger que continua a la llista de l'OCDE com a no cooperar en matèria fiscal.

assistents en defensar que la baixada de productivitat a "cert termini no és cap problema". L'acte va abordar les inquietuds

empresarials en un moment en què el model econòmic "està esgotat", segons va explicar el doctor en administració i direc-

Les frases

"Cal definir un punt d'arribada per saber fins on hem d'anar governi qui governi"

Francesc Rodríguez
Empresari i conseller del PS

"Es fa impossible el pacte, pot haver-hi un acord en els grans plantejaments, però el diable està als petits detalls"

Jaume Serra
Empresari i conseller del PLA

ció d'empreses, Eusebi Nomen. L'obertura de capital estranger a les empreses andorranes i l'exportació de serveis van ser els

Sarrià reclama la cooperació activa de l'Estat per aconseguir competitivitat

L'economista i conseller delegat de Fimarge, Josep Sarrià, defensa l'actuació del Govern per aportar competitivitat i creixement a les empreses del país. "No hi ha petit país que no gaudeixi de la col·laboració activa de l'Estat", va destacar l'especialista. El Govern ha de "fomentar i captar talent i definir les condicions d'intercanvi amb la resta de països del món". Sarrià considera "indispensable" l'obertura econòmica al capital estranger i assegura que algunes empreses ja s'hi preparen.

La Cambra de Comerç defensa que cal enfortir la presència internacional

La Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra va plantejar ahir necessitat d'enfortir el posicionament internacional de les empreses del país. "Han de guanyar en economies d'escala", va subratllar el president de l'organisme, Francesc Pallàs. Al mateix temps, considera que "obrir l'economia al capital estranger és la base per diversificar el producte i fer-lo més competitiu". Pallàs destaca que també és necessari suggerir l'efort en innovació.

Eusebi Nomen, director de la càtedra Esade d'actius intangibles

Tribuna

Les empreses andorranes: quin camí?

Dissabte 1 de desembre va tenir lloc la XIII Jornada de la Societat Andorrana de Ciències (SAC). Un luxe: setze ponències impartides per representants dels principals sectors econòmics i socials d'Andorra. Abans de tot, vull destacar l'excel·lent nivell de les ponències, el dinamisme de la jornada i la forta participació del nombre públic. Va ser un autèntic plaer moderar la conferència, i no ho dic per quedar bé, és la realitat. A continuació, i sense ànim de fer cap resum oficial de la jornada, permeti'm compartir amb vostè les meves impressions.

Dues paraules van dominar la jornada: el lusió i estancament. En va impressionar la vitalitat, la força, la il·lusió, la voluntat de treball i la confiança que mostren les empreses que ens van acompanyar. Sempre cal tirar endavant. Quin patrimoni humà tant important i valuós! Que duri molts anys! Però entre els ponents i participants dominava un consens al voltant de la segona paraula: com a mínim el nostre model econòmic està estancat. O ha arribat al màxim del que pot donar de si. O fins i tot... es va tornar amb dades objectives—que estem al final d'una era econòmica, i no tan sols al final d'un cicle temporal. És a dir, que estem en una crisi estructural, i no pas conjuntural, com escrivía un expap de Govern dies enrere en aquest Diari.

Una cosa estava clara entre tots els participants: que, o s'obren nous camins (i no ens equivoquem en com ho fem), o ens quedem estancats (en el millor dels casos). Perquè totes les dades, documentades i objectives, que ens van presentar els representants dels diferents sectors econòmics i institucions del país: importacions, turistes / excursionistes, ocupació hotelera, permocionats, macratiulacions, productivitat, dèficit de salut de la CASS... mostren signes de les limitacions, de l'estancament, de la fatiga o de l'esgotament del model econòmic actual.

Abans d'entrar en la pregunta de quin camí / camins agafar, vaig detectar una preocupació prèvia. Quin destí? Perquè a alguns ponents volien anar a més,

altres volien anar a millor. Però de fet es nota un cansament vers la cursa infinita que comporta un model econòmic basat en la quantitat: més visitants, més ocupació, més canons, més construccions, més túnels, més cotxes, més fornigó, més energia, més pol·lució, més administració... per acabar amb més endeutament (encobert o no) i més pressió fiscal. Es va defensar l'Andorra de menys de 60.000 habitants, es va defensar l'Andorra de la qualitat de vida, del respecte al nostre capital social, de ser un lloc per viure-hi bé i rebre gent que sap i vol viure bé. De deixar-nos estar de si turisme de qualitat o de quantitat i començar per poder ser residents de qualitat, amb qualitat de vida. Primer estiguem bé nosaltres que aleshores podem rebre bé els qui ens vinguin a veure, i crearem valor. Per a tots.

I tornant a la pregunta: quin camí obrir? Com obrir la nostra economia?

Es va constatar la complexitat real de les respostes a aquestes preguntes. Això no s'arregla amb quatre xerrades ni amb quatre tríptics amb fotos. Molts de compte amb les postures simplistes... i o fins i tot populistes. De fet va sortir la frase fet que sempre surt en aquests debats: que per pujar a l'Everest el primer que cal és fer el primer pas. Si, però no. Es comença per fer el primer pas un cop tens l'itinerari clar, està preparat, disposes del que cal i les condicions atmosfèriques són les adequades. Perquè, amic lector, no cal recordar les nombroses tragèdies que han tingut lloc al llarg de l'ascensió als grans cims. Pujar a

l'Everest no és fer una passejada un dia d'estiu des del col d'Ordino fins al cim del Casamanya. I el que tenim davant no és cap projecte menor.

De les diferents postures inicials, vam anar migrant cap a una visió global d'un possible camí, a veure si el s'expressa. Probablement caldrà obrir el capital de les societats andorranes al capital estranger, però abans de fer-ho seria necessari que Andorra surti de la llista negra de l'OCDE dels països no cooperatius en matèria fiscal.

Altreament l'OCDE pot percebre aquesta obertura com l'obertura d'una pràctica fiscal perjudicial... i una cosa és segura: no ens podem permetre que prengui les mesures defensives corresponents. Per tant, abans cal decidir si Andorra vol obrir l'intercanvi de dades (tot preservant el secret bancari al nivell que ho fa Suïssa). En tot cas existeix un consens que l'obertura a la inversió estrangera no té cap sentit si abans no s'obre el mercat internacional a les empreses andorranes. En especial, els inversors estrangers ens demanaran tenir accés als mercats internacionals d'alt valor afegit com ara els serveis, tecnologia, creació (cobrament de canons / royalties)... i que estan sotesmes a tributació per obligació real fora d'Andorra... les famoses retencions. Per tant, en primer lloc seria necessari crear una llei a Andorra de tributació per obligació real, i de passada es pararia part de l'intrusisme de serveis que presenten empreses estrangeres a Andorra, i no es produïrien fets estranyos com ara la desinversió de la banca estrangera amb enor-

mes plusvàlues que van tributar milions d'euros a Espanya i ni un cèntim a Andorra. I també seria necessari migrar d'un marc tributari basat en una imposició indirecta a un marc tributari basat en una imposició directa similar a la d'aquells països amb els quals es vulguin establir convenis per evitjar la doble imposició. Fets tots ells necessaris per obrir a les empreses andorranes els mercats d'alt valor afegit com ara els serveis, tecnologia i creació.

Personalment no defenso que calgui fer tot això, ni defenso que no calgui. Com tampoc defenso que calgui pujar a l'Everest, ni que no s'hi pugui pujar. Tan sols dic que si es volen fer grans ascensions, a part de tenir molla il·lusió i fer el primer pas, cal tenir clar l'itinerari (no s'improvisa) i cal *anar ben calçat*. No hi pugues amb una sabata i una espaderna ni improvises el camí. Va quedar clar que els simplistes no són bons companys de viatge d'aquestes aventures d'alcada.

Un exemple sobre la necessitat de fugir de simplistes: un ponent va exposar el fet que el paquet d'impostos indirectes IMI, ISL... passara a ser, "simplement", un impost sobre el valor afegit, un IVA, és a dir, un impost sobre el consum. Aleshores, un empresari que exporta productes manufacturats dins d'Andorra va exposar que el Govern els ha confirmat que l'IVA es retornarà en cas d'exportacions dels seus productes. I espero que també es retorni en el cas d'exportacions de serveis, ja que altrament serà del tot invariablement exportar serveis des

d'Andorra. I la següent pregunta és: es retornarà l'IVA dels productes d'aquest fabricant, o de qualsevol altra empresa, que exportin fora d'Andorra els visitants estrangers, tal com es fa a tots els països que tenen IVA? Si la resposta fos afirmativa no tindria cap sentit posar un IVA a Andorra, ja que s'acabaria retornant una part important a la duana. Però, si les indústries tenen dret al retorn de l'IVA de les seves exportacions (ja que altrament cap indústria seria viable a Andorra), per què no tindrien dret a aquest retorn les exportacions de qualsevol altra empresa. La signatura triangulacions o exportacions de rellotges en rellotge o de càmera de fotos en càmera de fotos (per sobre d'uns imports mínims, com arreu del món). En fi, que entrarem en l'exercici de *poner portes al campo i...* bona sort.

Resumint, els representants dels principals sectors econòmics van constatar que estem, com a mínim, en una situació d'estancament. Que cal revisar l'objectiu de la quantitat, i es va expressar el desig d'anar vers l'objectiu de la qualitat, començant per la nostra qualitat de vida. Que cal obrir l'economia andorrana, però fugint de simplistes. No es pot començar sense el rigor d'un itinerari complet expressat en forma d'un marc legal sòlid, global i... molt important: amb perdurabilitat, amb continuïtat garantida. No es pot improvisar ni anar canviant a cecada legislativa. No es pot iniciar aquesta aventura des d'una decisió presa per un vot de diferència, en un Consell dividit. I a març fet canvis. Cal un marc legal consensuat, que abraci tot l'itinerari, des de la tributació per obligació real fins a quin pot ser l'accionariat de les societats, quin intercanvi de dades tindrem (o no), quina pressió fiscal directe (tant de societats com d'empreses personals) tindrem (o no), i com s'endrecarà el ventall d'impostos indirectes actuals. I que sigui el camí que sigui, però rigorós, consensuat entre tots, perdurable, amb següent justícia. I anen-hi plegats, amb il·lusió, i si pot ser... tornant a ser residents de qualitat.

La SAC analitza l'obertura al capital estranger

● Els col·loquis apleguen agents de tots els sectors econòmics

IAGO ANDRIEU*
ANDORRÀ LA VELLA

Es necessita obrir les societats andorranes a l'entrada de capital estranger? «Cal que Andorra entri en els mercats mundials de serveis i royalties? Aquestes són les dues grans preguntes a les quals la Societat Andorrana de Ciències (SAC) intentarà donar resposta dissabte vinent. Amb aquest objectiu, ha convidat una vintena de representants dels diversos sectors econòmics perquè exposin els seus punts de vista sobre la qüestió.

Segons va explicar el coordinador de les 13es Jornades, Eusebi Nomen, diversos indicadors econòmics confirmen el moment de recessió pel qual passa actualment l'economia andorrana. Aquest és, de fet, el punt de partida de l'anàlisi que vol dur a

● Eusebi Nomen confirma la recessió econòmica per la qual passa el país

terme la SAC per trobar solucions i alternatives. «Demanarem als ponents que expliquin la seva posició sobre dos camins que fins fa poc semblava que estaven tancats», va declarar Nomen. En les ponències estaran representades, entre d'altres, l'Associació de la Micro, Petita i Mitjana Empresa, l'Associació d'Asseguradors d'Andorra, la Cambra de Comerç, l'AGIA i l'Oficina per a la Innovació Empresarial.

L'ABSENCIA DEL SECTOR BANCARI / Un dels sectors amb més pes a l'economia, el dels bancs, no serà present a les Jornades. La presidenta de la SAC, Àngels Mach, va explicar que havien convidat el president de l'ABA a impartir una conferència, però que, per raons diverses, va declinar la invitació. ■

*iandreu@andorra.elperiodic.com

Els experts aposten per un nou model econòmic

L'actual model econòmic del país està esgotat i és insostenible. L'economia del Principat és en crisi i la recessió és estructural. Cal una obertura econòmica estretament lligada amb la reforma del sistema fiscal.

►► SOCIETAT 10

2/12/2007

10 Societat

DIMENGE
2 DE DESEMBRE DEL 2007

el Periòdic d'Andorra

13es JORNADES DE LA SOCIETAT ANDORRANA DE CIÈNCIES

Els experts confirmen la crisi i aposten per un nou model

● Creuen necessària l'obertura econòmica, conjuntament amb una reforma fiscal

● Refusen basar el creixement en el diferencial de preus i en la massificació

IAGO ANDRIEU*
ANDORRÀ LA VELLA

L'actual model econòmic del país està esgotat i és insostenible. L'economia del Principat està en crisi i la recessió és estructural i no simplement conjuntural. Cal una obertura econòmica estretament lligada amb la reforma del sistema fiscal. Tot plegat orientat a trobar un nou model amb més competitivitat i més productivitat i evitar més fugides cap a endavant. Aquestes són les conclusions globals que s'aprenen de la celebració de les 13es

Jornades de la Societat Andorrana de Ciències (SAC), que van tenir lloc ahir al Centre Cultural la Llucana d'Andorra la Vella.

La SAC havia convocat les jornades fent diverses preguntes als participants, la més important de les quals era saber si Andorra s'havia d'obrir a l'entrada de capital estranger. D'entre tots els presents, va ser el president de la Cambra de Comerç, Francesc Pallàs, el que va definir millor l'estat de la qüestió: «Quan preguntes a algú si cal l'obertura econòmica et diu que sí, que s'han d'obrir tots els sectors menys el seu». D'aquesta manera s'afirma

que l'obertura és necessària tot i que ha de ser gradual perquè, tal com van dir molts dels participants, sempre és un procés costós.

La majoria dels conferenciantes van coincidir a assenyalar l'alenteïment del creixement econòmic i alguns ja van parlar de decreixement. Una de les crítiques més recorrents va anar a parar al model massificat, que salva el decennari en la producció amb la importació de més mà d'obra. L'economista i consultor Jordi Alcobé va definir les línies mestres del que ha de ser el nou model de competitivitat: no basar el negoci en els preus, sino en la qualitat i la formació dels professionals, el foment dels productes nacionals i la millora dels atractius turístics. «Renovar-se o morir», va sentenciar Alcobé.

TRANSPORTS / Una de les intervencions d'ahir va anar a càrrec del secretari de l'Associació de Transportistes de Viatgers d'Andorra, Vicenç Soldevila, que va posar en qüestió l'actual model de transport públic del país. La qüestió no podia ser de més actualitat ja que ha estat una arma utilitzada durant la campanya a les comunals per tots els partits, especialment per aquells que competen pel Govern de la capital. Una de les crítiques de Soldevila anava adreçada, precisament, a la gratuïtat del Bus Comunal ja que, segons va dir, amb preus molt baixos es podria aconseguir que el servei no fos deficitari.

Més enllà de remarcar les mancances, Soldevila va apostar per una gestió centralitzada i coordinada dels transports públics que superi les diferències entre les diverses paròquies. ■

*iandreu@andorra.elperiodic.com

►► Un moment de la conferència a la sala d'actes de la Llucana, ahir.

Representació de gairebé tots els sectors econòmics

►► Les 13es Jornades de la SAC van aconseguir aplegar representants de la majoria dels sectors econòmics del Principat. Entre els conferenciantes hi havia Vicenç Soldevila, secretari de l'Associació de Transportistes de Viatgers d'Andorra, Enric Llaih, president de l'Associació d'Asseguradors d'Andorra, Marc Aleix, president

de la PIME, Anna Rodríguez, presidenta del Col·legi d'Agents i Gestors Immobiliaris d'Andorra (AGIA), Miquel Fajal, de l'Associació de Contractistes d'Obrers, Imma Codina, de l'Associació d'Agències de Viatges i Jordi Daban, president de l'Associació d'Hotellers. També van intervenir el president de Teborb, Josep Maria Massó, i el conseller

delegat de Finança, Josep Sarrié. Altres conferenciantes tenien un perfil més institucional o tècnic, com ara Antoni de Matos, president del Club d'Empresaris Portuguesos, Francesc Pallàs, president de la Cambra de Comerç, Pierre-Olivier Davasse, de l'Oficina d'Innovació Empresarial i l'economista i consultor Jordi Alcobé.

JORNADES

La SAC posa a debat el futur de les empreses andorranes

M. M. B.
ANDORRA LA VELLA

La Societat Andorrana de Ciències (SAC) traurà a debat el futur de les empreses andorranes en la tretzena edició de les seves jornades, dissabte vinent. El coordinador de les ponències, el doctor en administració i direcció d'empreses Eusebi Nomen va dir, ahir, que és el moment de parlar sobre la necessitat o no d'una reforma econòmica i com s'hauria de fer, perquè "Andorra viu una situació de recessió, una etapa de pèrdua constant de productivitat que ningú no pot posar en dubte".

Les jornades giraran a l'entorn de dos debats. En primer lloc, si un dels camins per sortir d'aquesta situació és l'obertura

> Els ponents plantejaran si cal obrir-se al capital estranger

> Hi participaran tots els sectors empresarials, excepte la banca

Crèdit no hi serà perquè són col·laboradors directes de les jornades. Tampoc participa a les jornades la Confederació Empresarial Andorrana (CEA).

Els ponents són empresaris, economistes, financers, polítics i altres professionals relacionats amb el món econòmic. Alguns dels títols de les ponències són *La situació econòmica de les empre-*

ses portugueses a Andorra, El mercat andorrà d'assegurances i Bases legals i empresa. Les ponències, que tindran lloc a la sala d'actes del Centre Cultural La Llacuna d'Andorra la Vella, començaran dissabte a les 10.00 i duraran fins a les 13.30 hores. A la tarda es reprendrà el debat a les 16.00 i s'allargarà fins a les 19.00 hores.

L'entrada és lliure i gratuïta. »

Mach va avançar que al desembre sortirà l'últim llibre de les Jornades.

BONDIA

ra de les empreses andorranes al capital estranger i, en segon lloc, es plantejarà la possibilitat d'obertura dels mercats de serveis i *royalties* mundials a les empreses andorranes.

La presentació de les jornades de la SAC es va fer ahir a la seu de Crèdit Andorrà, que torna a col·laborar en la iniciativa per vuitè any consecutiu. Nomen va llançar una dura crítica contra les reformes econòmiques que s'estan duent a terme des del Govern. Va manifestar el seu desacord amb el marc comptable que s'està intentant imposar, que va qualificar de "desproporcionat i incomprensible".

Les empreses andorranes, quin camí? comptarà amb la participació de diferents empreses del país que, segons la presidenta de la SAC M. Angels Mach, "representen i reflecteixen la realitat empresarial del Principat". Entre les agències hi ha la banca. La SAC va convidar l'Associació de Bancs d'Andorra (ABA), però finalment no hi participaran per decisió pròpia. Des de Crèdit Andorrà, Antoni Serrano va apuntar que "els bancs són l'únic sector obert a capital estranger i per això el tema no els implica". Serrano va afegir que

7DIES

Editor: Patricia Andorrana SA

29/11/2007

CONFERÈNCIES

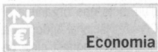
► XIII Jornades de la SAC: Les empreses andorranes, quin camí?

Dissabte dia 1 de desembre, tot el dia a la Sala d'Actes de la Llacuna a Andorra la Vella. Coordinat per Eusebi Nomen i Calbet. Patrocinat pel ministeri del portaveu, Cultura i Ensenyament Superior i la Fundació Crèdit Andorrà.

Les Jornades de la SAC volen fomentar l'activitat empresarial d'Andorra

→ Les diverses ponències aniran a
càrrec d'experts del món econòmic

Economia

↓
REDACCIÓ
Les Jornades de la SAC d'enguany tenen com a objectiu recolzar i fomentar l'activitat empresarial de les empreses nacionals.

Les XIII Jornades de la Societat Andorrana de Ciències (SAC) tindran lloc dissabte 1 de desembre a la sala d'actes del Centre Cultural La Llacuna. Aquestes jornades de debat que parlaran sobre el present i el futur de les empreses andorranes tenen com a objectiu recolzar i fomentar l'activitat empresarial d'An-

dorra i promoure la seva economia. Les jornades sota el nom *Les empreses andorranes, quin camí?*, aniran a càrrec d'empresaris, economistes, financers i d'altres professionals relacionats amb el món econòmic, que amb les seves diferents ponències aportaran la seva visió sobre la realitat andorrana i apuntaran alternatives fonamentades, per indicar, així, quin és el camí que han de seguir les empreses de cara al futur. Les xerrades giraran al voltant de dos possibles enfocaments de futur; d'una banda, es parlarà de com plantejar una obertura de les empreses andorranes al capital estranger i si afavoriria la productivitat i, d'altra banda, parlarà sobre la possibilitat d'obertura

Àngels Mach, Antoni Serrano i Eusebi Nomen, durant la presentació de les XIII Jornades de la SAC.

☒ Són unes jornades de debat

Durant les ponències es debatran temes per parlar sobre el present i el futur de les empreses andorranes

dels mercats de serveis i *royalties mundials a les empreses andorranes*. Dins del procés de recessió que

està patint l'economia andorrana, els diversos ponents exposaran les dades econòmiques actuals del país per,

intentar d'aquesta manera, esbrinar i saber la productivitat empresarial actual.

La Societat Andorrana de Ciències per organitzar aquestes xerrades ha comptat amb la col·laboració de la Fundació Crèdit Andorrà i del Ministeri de Cultura i Ensenyament.

EDITORIAL

Eusebi Nomen i Calvet
Coordinador de les XIII Jornades

L'actual situació econòmica compleix els requisits tècnics per qualificar-la de crisi estructural, i no tan sols conjuntural, com en temps passats. El model econòmic actual mostra signes de fatiga i el model de finançament públic que l'acompanya mostra la incapacitat per suportar les necessitats de l'actual població.

En els darrers anys Andorra ha seguit un camí insostenible a mitjà termini: estem tenint una pèrdua de productivitat (valor afegit per persona) i per mantenir el PIB total hem augmentat el nombre de persones produint. Un creixement encara més vulnerable que el que té Espanya, ja que el seu PIB creix un 80% gràcies al nombre de persones en activitat (immigració i reducció de l'atur) però tan sols un 20%

és gràcies a l'increment de la productivitat. El nos-

tre cas és més greu: tenim una reducció de

la productivitat que pel que fa al PIB es

compensa amb un alt creixement pobla-

cional (immigració). Aquesta estratègia

és com una fugida endavant que sempre

porta el mateix resultat a curt o mitjà ter-

mini: les infraestructures queden curtes per a

tanta gent i, com que la productivitat baixa, l'econo-

mia va curta de recursos per pagar tot el que requereix aquest model econòmic basat

en la quantitat. Resultat: increment del deute públic. I quan se sobrepassen els límits

tolerables de deute acumulat es passa a les figures que permeten estendre el deute a

futures generacions, com ara els coneguts *peatges encoberts*.

Tot indica que Andorra necessita agafar un nou camí, que no pot continuar aturada en

un model econòmic esgotat. I els canvis de model econòmic són molt complicats i

lents. Però si cal emprendre un nou camí, primer cal estudiar quin agafem. La SAC ha

invitat un seguit d'empresaris, economistes, financers, polítics i persones que tenen

quelcom a dir en aquest àmbit per presentar la seva visió en les XIII Jornades de la SAC

que tindrà l'honor de moderar. Demanarem als ponents el màxim rigor i que les seves

presentacions siguin, dins el possible, fidels al màxim a les metodologies científiques.

Esperem que els ponents aportin dades objectives que ens presentin l'estat de la real-

litat andorrana i la proposta d'alternatives fonamentades en el coneixement rigorós

dels marcs mercantils, comptables i fiscals nacional i internacionals, així com de les

regles de joc per emprendre el camí millor.

En especial demanarem als ponents que despleguin la qüestió de com tractar dos pos-

sibles *destins* que avui estan tancats per a les empreses andorranes:

Un és com es pot plantejar l'obertura de les empreses andorranes al capital estranger,

i si això afavoriria la productivitat d'Andorra i la millora del seu model econòmic i social.

L'altre seria com es pot plantejar l'obertura dels mercats de serveis i de *royalties* mundials

a les empreses andorranes—avui tancats per mitjà de les retencions per obligació

real—, i si això afavoriria la productivitat andorrana i la millora del nostre model econò-

m ic i social.

Preguntarem quin seria el camí que cal emprendre: obrir els dos camps de forma

simultània? Un primer que l'altre? Quin en primer lloc? Cap dels dos? Un altre?

I obrirem el debat al públic que participi en la jornada perquè tingui la possibilitat d'ex-

posar lliurement les seves contribucions a aquest objecte d'estudi.

XIII Jornades de la SAC **L'empresa andorrana, quin camí ha de seguir?**

XIII Jornades de la SAC

Per Eusebi Nomen i Calvet
 Coordinador de les XIII Jornades

Cloenda

Reflexions finals a tall de conclusió

Dissabte 1 de desembre va tenir lloc la XIII Jornada de la Societat Andorrana de Ciències (SAC). Un luxe: setze ponències impartides per representants dels principals sectors econòmics i socials d'Andorra. Abans de tot, vull destacar l'excel·lent nivell de les ponències, el dinamisme de la jornada i la forta participació del nombros públic. Va ser un autèntic plaer moderar la conferència, i no ho dic per quedar bé, és la realitat. A continuació, i sense ànim de fer cap resum oficial de la jornada, permeti'm compartir amb vostè les meves impressions. Dues paraules van dominar la jornada: *il·lusió* i *estancament*. Em va impressionar la vitalitat, la força, la il·lusió, la voluntat de treball i la confiança que mostren els empresaris que ens van acompanyar. Sempre cal tirar endavant. Quin patrimoni humà tan important i valuós! Que durí molts anys! Però entre els ponents i participants dominava un consens al voltant de la segona paraula: com a mínim el nostre model econòmic està estancat. O ha arribat al màxim del que pot donar de si. O fins i tot... es va raonar –amb dades objectives– que estem al final d'una era econòmica, i no tan sols al final d'un cicle temporal. És a dir, que estem en una crisi estructural, i no pas conjuntural, com escrivia un excap de Govern dies enrere. Una cosa era clara entre tots els participants: que, o s'obren nous camins (i no ens equivoquem com ho fem), o ens quedem estancats (en el millor dels casos). Perquè totes les dades, documentades i objectives, que ens van presentar els representants dels diferents sectors econòmics i institucions del país: importacions, turistes i excursionistes, ocupació hotelera, pernactacions, matriculacions, productivitat, dèficit de salut de la CASS... mostren signes de les limitacions, de l'estancament, de la fatiga o de l'esgotament del model econòmic actual. Abans d'entrar en la pregunta de quin camí / camins agafar, vaig detectar una preocupació prèvia. Quin destí? Perquè

alguns ponents volien anar a més, altres volien anar a millor. Però de fet es nota un cansament vers la cursa infinita que comporta un model econòmic basat en la quantitat: més visitants, més ocupació, més canons, més construccions, més túnels, més cotxes, més formigó, més energia, més pol·lució, més administració... per acabar amb més endeutament (encobert o no) i més pressió fiscal. Es va defensar l'Andorra de menys de 60.000 habitants, es va defensar l'Andorra de la qualitat de vida, del respecte al nostre capital social, de ser un lloc per viure-hi bé i rebre gent que sap i vol viure bé. De deixar-nos estar si turisme de qualitat o de quantitat i començar per poder ser residents de qualitat, amb qualitat de vida. Primer estiguem bé nosaltres que aleshores podrem rebre bé els qui ens vinguin a veure, i crearem valor. Per a tots. I tornant a la pregunta: quin camí obrir? Com obrir la nostra economia? Es va constatar la complexitat real de les respostes a aquestes preguntes. Això no s'arregla amb quatre xerrades ni amb quatre triptics amb fotos. Molt de compte amb les postures simplistes...! o fins i tot populistes. De fet va sortir la frase feta que sempre surt en aquests debats: que per pujar a l'Everest el primer que cal és fer el primer pas. Sí, però no. Es comença per fer el primer pas un cop tens l'itinerari clar, estàs preparat, disposes del que cal i les condicions atmosfèriques són les adequades. Perquè, amic lector, no cal recordar les nombroses tragèdies que han tingut lloc al llarg de l'ascensió als grans cims. Pujar a l'Everest no és fer una passejada un dia d'estiu des del coll d'Ordino fins al cim del Casamanya. I el que tenim davant no és cap projecte menor. De les diferents posicions inicials, vam anar migrant cap a una visió global d'un possible camí, a veure si el sé expressar. Probablement caldrà obrir el capital de les societats andorranes al capital estranger, però abans de fer-ho seria necessari que Andorra surti de la llista negra de l'OCDE dels països no cooperants en matèria fiscal. Altrament l'OCDE pot percebre aquesta obertura com l'obertura d'una pràctica fiscal perjudicial... i una cosa és segura: no ens podem permetre

Les empreses andorranes, quin camí?

que prengui les mesures defensives corresponents. Per tant, abans cal decidir si Andorra vol obrir l'intercanvi de dades (tot preservant el secret bancari al nivell que ho fa Suïssa). En tot cas existeix un consens que l'obertura a la inversió estrangera no té cap sentit si abans no s'obre el mercat internacional a les empreses andorranes. En especial, els inversors estrangers ens demanaran tenir accés als mercats internacionals d'alt valor afegit com ara els serveis, tecnologia, creació (cobrament de cànons / royalties)... i que estan sotmesos a tributació per obligació real fora d'Andorra... les famoses retencions. Per tant, en primer lloc seria necessari crear una llei a Andorra de tributació per obligació real, i de passada es pararia part de l'intrusisme de serveis que presten empreses estrangeres a Andorra, i no es produirien fets estranys com ara la desinversió de la banca estrangera amb enormes plusvàlues que van tributar milions d'euros a Espanya i ni un cèntim a Andorra. I també seria necessari migrar d'un marc tributari basat en una imposició indirecta a un marc tributari basat en una imposició directa similar a la d'aquells països amb els quals es vulguin establir convenis per evitar la doble imposició. Fets tots ells necessaris per obrir a les empreses andorranes els mercats d'alt valor afegit com ara els serveis, la tecnologia i la creació. I personalment no defenso que calgui fer tot això, ni defenso que no calgui. Com tampoc no defenso que calgui pujar a l'Everest, ni que no s'hi pugui pujar. Tan sols dic que si es volen fer grans ascensions, a part de tenir molta il·lusió i fer el primer pas, cal tenir clar l'itinerari (no s'improvisa) i cal anar ben calçat. No hi puges amb una sabata i una espardeña ni improvises el camí. Va quedar clar que els simplistes no són bons companys de viatge d'aquestes aventures d'altura. Un exemple sobre la necessitat de fugir de simplistes: un ponent va exposar el fet que el paquet d'impostos indirectes IMI, ISI... passarà a ser, simplement, un impost sobre el valor afegit, un IVA, és a dir, un impost sobre el consum. Aleshores, un empresari que exporta productes manufacturats dins d'Andorra va exposar que el Govern els ha con-

firmat que l'IVA es retornarà en cas d'exportacions dels seus productes. I espero que també es retorni en el cas d'exportacions de serveis, ja que altrament serà del tot inviable exportar serveis des d'Andorra. I la següent pregunta és: es retornarà l'IVA dels productes d'aquest fabricant, o de qualsevol altra empresa, que exportin fora d'Andorra els visitants estrangers, tal com es fa a tots els països que tenen IVA? Si la resposta fos afirmativa no tindria cap sentit posar un IVA a Andorra, ja que s'acabaria retornant una part important a la duana. Però si les indústries tenen dret al retorn de l'IVA de les seves exportacions (ja que altrament cap indústria seria viable a Andorra), per què no tindrien dret a aquest retorn les exportacions de qualsevol altra empresa? Ja siguin triangulacions o exportacions de rellotge en rellotge o de càmera de fotos en càmera de fotos (per sobre d'uns imports mínims, com arreu del món). En fi, que entrariem en l'exercici de *ponerle puertas al campo* i... bona sort. Resumint, els representants dels principals sectors econòmics van constatar que estem, com a mínim, en una situació d'estancament. Que cal revisar l'objectiu de la quantitat, i es va expressar el desig d'anar vers l'objectiu de la qualitat, començant per la nostra qualitat de vida. Que cal obrir l'economia andorrana, però fugint de simplistes. No es pot començar sense el rigor d'un itinerari complet expressat en forma d'un marc legal sòlid, global i... molt important: amb perdurabilitat, amb continuïtat garantida. No es pot improvisar ni anar canviant a cada legislatura. No es pot iniciar aquesta aventura des d'una decisió presa per un vot de diferència, en un Consell dividit. I anar fent canvis. Cal un marc legal consensuat, que abraçi tot l'itinerari: des de la tributació per obligació real fins a quin pot ser l'accionariat de les societats, quin intercanvi de dades tindrem (o no), quina pressió fiscal directa (tant de societats com d'empreses personals) tindriem (o no), i com s'endreça el ventall d'impostos indirectes actuals. I que sigui el camí que sigui, però rigorós, consensuat entre tots, perdurable, amb seguretat jurídica. I anem-hi plegats, amb il·lusió, i si pot ser... tornant a ser residents de qualitat.

